

ПРОФЕСИОНАЛНА ТЕХНИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ
„Н. Й. ВАПЦАРОВ”, ГР.ВРАЦА
3000 Враца, ул."Илинден" №12, тел.: (092) 642128, 646042 факс: (092) 642128
<http://ptgvaptsarov-vratsa.org> e-mail: tmet_wratza@abv.bg

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ
И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
ЗА УЧЕБНАТА 2020/2021 ГОДИНА

Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет - протокол №13/14.09.2020 г. и е утвърден със заповед на директора № 1512/10.09.2020 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца и ученици от Професионална техническа гимназия „Н. Й. Вапцаров“, гр. Враца и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Програмата има за цел да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.);
- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които имат необходимост от такива в Професионална техническа гимназия „Н. Й. Вапцаров“ гр. Враца, съобразно техните лични интереси, потребности и нужди. програмата е насочена към следните групи:

- риск от отпадане и преждевременно напускане на образователните институции;
- подложени на тормоз и агресия;
- застрашени или жертва на насилие,
- деца-сираци и полусираци;
- деца от различни етнически групи;
- не владеят българския език на ниво, достатъчно за да се справят с учебните си задачи;
- имат затруднения в обучението;
- имат специални образователни потребности (СОП);
- са с изявени дарби и др.

II. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

В училището е изградена рампа на централния вход. В училището е назначен психолог. Психологът работи в обособен кабинет, оборудван с подходящи дидактически материали и интериор. Предоставен е кабинет за ресурсен учител.

Няма осигурени специализирани учебно-технически средства, апаратура, дидактични материали, учебни помагала за ученици със специални образователни потребности, поради липса на необходимост до този момент.

III. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

На учениците в ПТГ „Н.Й.Вапцаров“ - Враца се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

ОБЩАТА ПОДКРЕПА

Общата подкрепа за личностно развитие в училището гарантира участие и изява на всички ученици в класната стая и може да включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. допълнително обучение по учебни предмети;
3. допълнително консултиране по учебни предмети;
4. кариерно ориентиране на учениците;
5. занимания по интереси;
6. библиотечно-информационно обслужване;
7. грижа за здравето;
8. осигуряване на общежитие;
9. поощряване с морални и материални награди;
10. дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
11. дейности за превенция на обучителните затруднения.

Общата подкрепа за личностно развитие се основава на анализ на информацията и наблюденията на обучението и развитието на всеки ученик.

Обсъждането на информацията се прави от класния ръководител, съвместно с учители, които преподават на ученика в срокове, определени със заповед на директора.

Въз основа на анализа се определят учениците, за които е необходимо да се предоставя обща подкрепа за личностно развитие.

Стъпките за осъществяване на общата подкрепа са онагледени в таблица 1.

ДЕЙНОСТИ ПО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ

№	СТЪПКИ	ОТГОВОРНО ЛИЦЕ	СРОК
1.	Определяне на координатор на екипите за подкрепа личностното развитие на учениците /чл.7 от НПО/	Директор	В началото на учебната година
2.	Екипна среща на класния ръководител и учителите, преподаващи в паралелката за оценка на учениците и идентифициране на нуждаещите се от обща подкрепа /чл. 16, т.2, „а“ от НПО/	Класен ръководител съвместно с учителите, които преподават на ученика	До 20 октомври /сроктът е препоръчителен/
3.	Екипна среща между класните ръководители и координатора за набелязване на конкретни мерки за обща подкрепа за отделни учениците /чл. 16, т.2, „б“ от НПО/	Координатор	До 20 октомври
4.	Определяне на ученици и необходимостта от обща подкрепа /със заповед/	Директор	До 7 дни от установяване на необходимостта
5.	Запознаване на родителя с с предприетите дейности по обща подкрепа	Класен ръководител	Непосредствено след изготвяне на общата подкрепа за конкретен ученик
6.	Набелязване на конкретни мерки и дейности за оказване на обща подкрепа на ученика / вписване на мерките в дневника на класа в раздел <i>Дейности за обща подкрепа за личностно развитие</i> и в дневника на психолога.:/	Класни ръководители, психолог	До една седмица след заповедта
7.	Провежда регулярни срещи за актуализиране, промяна или прекратяване на дейностите, по време на които се води протокол. Уведомява се родител.	Класен ръководител, Координатор	Регулярно в хода на учебната година
8.	Насочване на ученика към извършване на оценка на индивидуалните му потребности от ЕПЛР / чл. 32 от НПО/	Координатор, Класен ръководител,	В случаите, в които не е отчетен напредък в развитието на ученика в рамките на 3-месечната работа с него

Дейностите за обща подкрепа се актуализират, променят или прекратяват след преглед на напредъка на ученика.

В случаите когато ученик получава обща подкрепа и не се отчита напредък в рамките на три месеца от началото на предоставянето на подкрепата, класният ръководител запознава родителя с необходимостта от извършване на оценка на индивидуалните потребности.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА

ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА за личностно развитие на учениците се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните им потребности.

Оценката се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие на ученика, утвърден със заповед на директора на училището за конкретния ученик.

Оценката на индивидуалните потребности на ученика се извършва въз основа на анализа на информацията и наблюденията на обучението и развитието му, като се отчетат неговите: силни страни, затруднения, потенциал за оптимално развитие, участие в образователния процес и възможности за реализация.

Анализът дава възможност да бъдат идентифицирани учениците, които се нуждаят от допълнителна подкрепа.

❖ Оценката на индивидуалните потребности на учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, се извършва от психолог, логопед и ресурсен учител, съвместно с класния ръководител и с учителите, които преподават на ученика в училището. Оценяват се познавателно развитие, комуникативни умения, социални умения, физическо развитие, адаптивно поведение, психични реакции, семейно функциониране.

❖ Оценката на индивидуалните потребности на ученици в риск се извършва от психолога в училището съвместно с класния ръководител и с учителите, които преподават на ученика в училището. Оценяват се рисковите и защитните фактори в ситуацията на ученика и неговата среда.

❖ Оценката на индивидуалните потребности на ученици с изявени дарби се извършва от класния ръководител и от учителите, които преподават на ученика в училището, съвместно с психолога и от учителите, които обучават или тренират ученика. Оценяват се конкретните области на изявени дарби и способности.

❖ Оценката на индивидуалните потребности на ученици с хронични заболявания се извършва от психолога, съвместно с класния ръководител и с учителите, които преподават на ученика в училището, с медицинския специалист в здравния кабинет в сътрудничество с личния лекар на ученика. Оценява се здравословното състояние на ученика и влиянието му върху обучението.

1. ДЕЙНОСТИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНАТА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ СЪС СОП

Период на изпълнение	Необходими действия, отговорни лица
В началото на учебната година	Определяне на координатор на екипите за подкрепа личностното развитие на учениците /чл.7 от НПО/ . Функции на координатора – чл. 7, ал.3 от Наредбата за приобщаващото образование.
При идентифицирана необходимост и/или при подаване на заявление от родител за извършване на оценка на индивидуалните потребности на ученик	Директорът сформира Екип за подкрепа за личностното развитие (състав – съобразно конкретния случай – чл. 73 и чл. 128, ал.2 от п Наредбата за приобщаващото образование). В заповедта се определя ръководител на ЕПЛР и задълженията на всеки от членовете на екипа (функции на ЕПЛР – чл. 189 от ЗПУО и чл. 129, ал.2 от п Наредбата за приобщаващото образование).
Три заседания годишно – в началото на учебната година, края на първия учебен срок и края на учебната година	Под ръководството на координатора ЕПЛР изготвя Годишен график за дейността на Екипа , който се утвърждава от директора и с който се запознава родителят на ученика. В графика се включват общите срещи, които следва да са три заседания годишно – в началото на учебната година, края на първия учебен срок и края на учебната година. На заседанията е задължително присъствието на всички членове на ЕПЛР. При възникнала необходимост заседания се провеждат и извън определения график. За всяко заседание се изготвя протокол, който се подписва от присъстващите членове.

В хода на учебната година в срок до 3 месеца от разпознаване на потребността от извършване на оценка /за нови случаи/ и до 3 месеца от началото на учебната година / не по-късно от 14 дни от началото на учебната година /при стари случаи/	<p>Оценка на индивидуалните потребности на учениците със СОП. Всеки член на екипа представя доклад (в 3-дневен срок от извършването на оценката) и попълва съответната на неговата компетентност част от Картата за оценка на индивидуалните потребности на ученика, като отделните части се съгласуват между специалистите /при нови случаи/.</p> <p>Родителят писмено изразява съгласието или несъгласието си с оценката на индивидуалните потребности, както и с решението за предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученика. На родителя се предоставя /при поискване/ копие на Карта за оценка на индивидуалните потребности. Координаторът на ЕПЛР докладва на директора на училището за взетите решения.</p>
Преди провеждане на извънредното заседание	Ръководителят на екипа отправя покана за участие на родителя при извънредни заседания.
В срок от 7 дни от извършване на оценката	Директорът на училището изпраща копие на протокола с оценката и решението на ЕПЛР за всеки ученик със СОП до РЦПППО.
След одобрение от директора на РЦППО на определената допълнителна подкрепа	Екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика изготвя план за подкрепа, съобразно потребностите му.
В срок до 1 месец от извършване на оценката на необходимостта от допълнителна подкрепа	Екипът за подкрепа за личностно развитие при необходимост разработва индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми по един или повече учебни предмети, с информираното писмено съгласие на родителя. Утвърждават се от директора на училището.
Първи учебен срок.	Работа с ученика със СОП за постигане на целите, заложи в плана за подкрепа.
В края на първия учебен срок	Екипът за подкрепа за личностното развитие проследява динамиката в развитието на ученика и при необходимост внася промени в плана за подкрепа и индивидуалните учебни програми , със съгласието на всички членове на екипа и с информираното писмено съгласие на родителя. Промените в индивидуалния учебен план и индивидуалните учебни програми се утвърждават от директора на училището. На родителя се предоставя копие /при поискване/.

В 7- дневен срок след края на първия учебен срок	Екипът за подкрепа за личностно развитие изготвя доклад до директора на училището, съдържащ оценка на развитието на ученика , на постигнатите цели и резултатите от обучението, на използваните специални педагогически средства и методи на работа, на изпълнението на плана за подкрепа на ученика.
Втори учебен срок.	Работа с ученика със СОП за постигане на целите, заложи в плана за подкрепа.
В 10- дневен срок след края на втория учебен срок на учебната година	Екипът за подкрепа за личностното развитие изготвя доклад до директора на училището, съдържащ оценка на развитието на ученика , на постигнатите цели и на резултатите от обучението, на използваните специални педагогически средства и методи на работа, на изпълнението на плана за подкрепа на ученика.

2. ДЕЙНОСТИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНАТА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ В РИСК, С ИЗЯВЕНИ ДАРБИ И С ХРОНИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

№	СТЪПКИ	ОТГОВОРНО ЛИЦЕ	СРОК
1.	Определяне на координатор на екипите за подкрепа личностното развитие на учениците /чл.7 от пНПО/	Директор	В началото на учебната година
2.	Изготвяне на график на екипните срещи	Координатор	До края на м. септември
3.	Оценка на индивидуалните потребности на всеки ученик /събиране на информация за неговото функциониране/, съответно: <ul style="list-style-type: none"> - за ученици в риск – рисковите фактори за развитието на ученика /чл.80, ал.2 и ал. 3 от пНПО/; - за ученици с изявени дарби – конкретните области на изявени дарби и способности /чл.81, ал.1 и ал. 2 от пНПО/; - за ученици с хронични заболявания – здравословното състояние на ученика и влиянието му върху обучението. 	Членовете на Екипа на конкретния ученик	Съобразно спецификата на всеки отделен случай, но не по-късно от 3 месеца от разпознаване на потребността от извършване на оценка

4.	Запознаване на родителя с оценката за ученика	Класен ръководител	Непосредствено след изготвяне на оценката за ученика
5.	Екипна среща между класните ръководители и координатора за сформирание на екипи за всеки ученик /със заповед/	Координатор	След идентифициране на потребността за съответния ученик
6.	Изготвяне на план за подкрепа на всеки ученик /чл.83 от пНПО/	Екип	В срок от 1 месец от извършената оценка
7.	Работа с ученика за постигане на целите, заложи в плана за подкрепа.	Екип	Първи учебен срок.
8.	Проследяване на динамиката в развитието на ученик. Внасяне - при необходимост, на промени в плана за подкрепа	Екип	В края на първия учебен срок
9.	Извършване на консултативна дейност с учениците и техните родители за приемане и приобщаването им в училището/класа	Екип	В хода на учебната година
10.	Изготвяне на доклад до директора на училището, съдържащ оценка на развитието на ученика, на постигнатите цели и на резултатите от обучението, на използваните специални педагогически средства и методи на работа, на изпълнението на плана за подкрепа на ученика.	Екип	В 10-дневен срок след края на втория учебен срок на учебната година

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на учениците от уязвими групи се изготвя за учебната 2020/2021 година.